

Talousmetsien luonnonhoito ja pölyttäjät

Lauri Saaristo

Pölymetsä-hankkeen koulutuswebinaari 31.10.2022

TAPIO

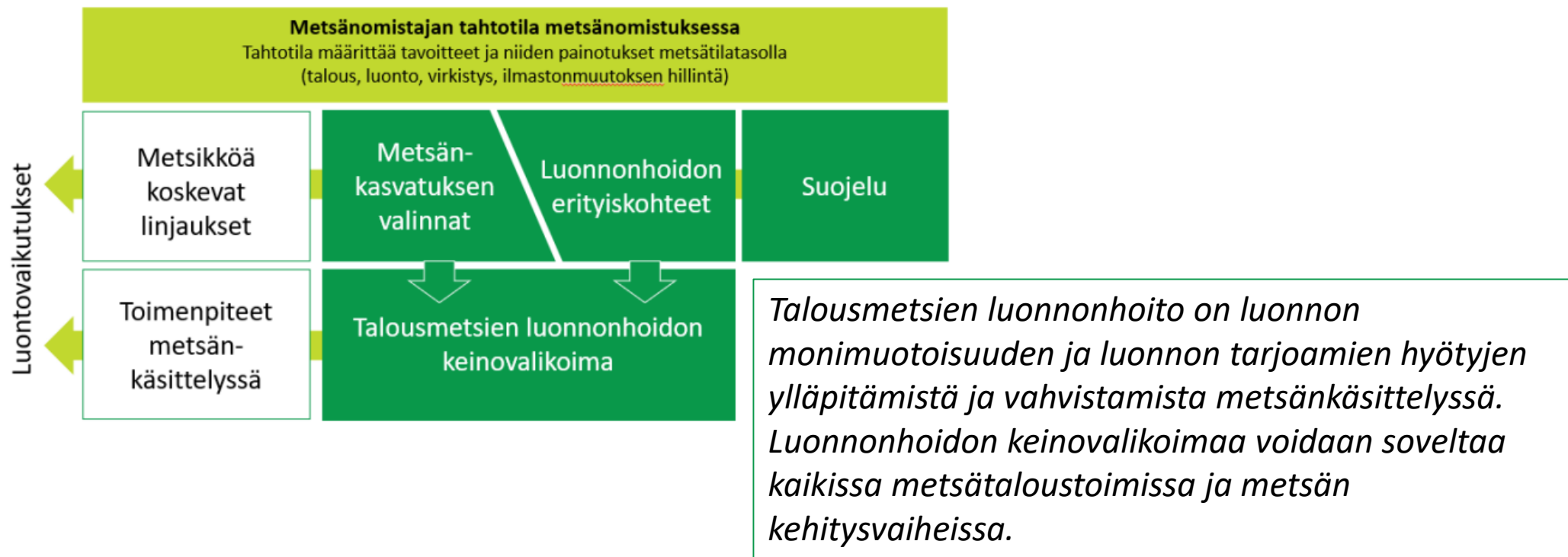

Pölyttäjien huomioiminen metsien hoidossa

- Pölyttäjähyönteisten huomioiminen metsien hoidossa tarkoittaa metsänkäsitteilyn yhteydessä tehtyjä ratkaisuja, joilla vahvistetaan ja ylläpidetään pölyttäjien elinolosuhteita metsissä.
- Tavoitteena on monimuotoinen metsä, joka tarjoaa pölyttäjille lisääntymiselinympäristöjä sekä monipuolista ravintoa kevästä syksyyn.

Monimuotoisuuteen ja pölyttäjiin vaikutetaan metsikköä koskevilla linjauksilla sekä talousmetsien luonnonhoidolla

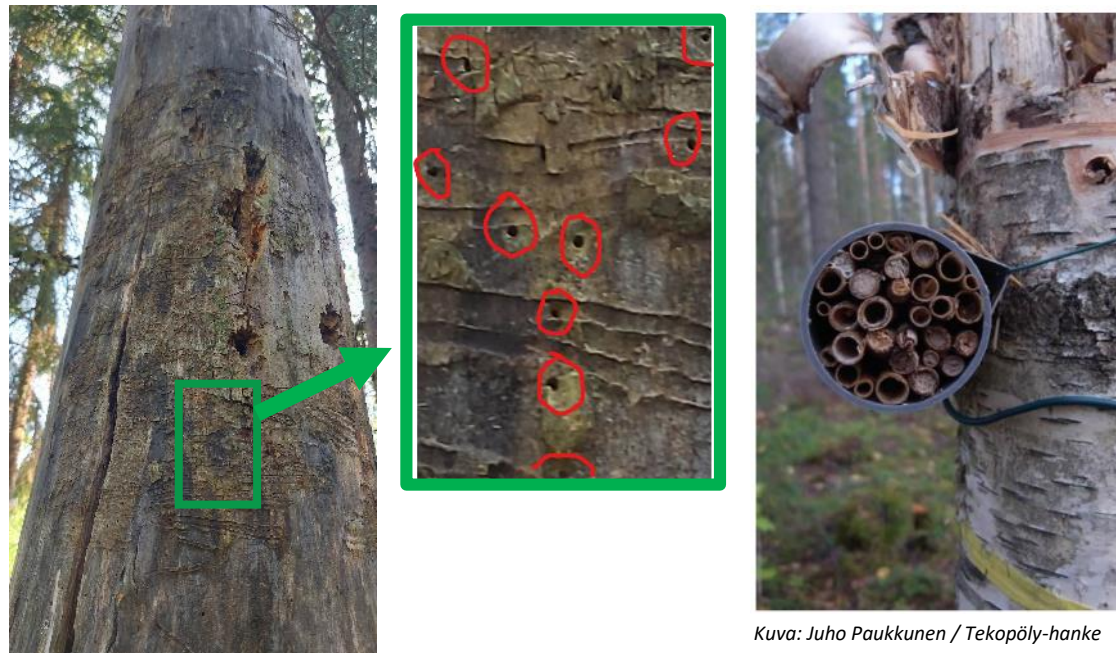

Pölyttäjien elinolosuhteiden parantaminen talousmetsien luonnonhoidolla

- Pölyttäjien elinolosuhteiden tukeminen ei vaadi useinkaan uusia toimenpiteitä, vaan sitä, että talousmetsien luonnonhoidon keinoja kohdennetaan oikeisiin paikkoihin ja asioihin. Valtaosa erilaisista luonnonhoidon toimenpiteistä hyödyttää pölyttäjiä.
- Yleisimpiä, käytännössä kaikille metsätiloille soveltuvia luonnonhoidon toimenpiteitä ovat sekapuustoisuuden suosiminen, säästöpuuryhmien jättäminen, monimuotoisuudelle arvokkaiden yksittäisten puiden säästäminen (esimerkiksi järeät haavat ja raidat) sekä kuolleen puuston säästäminen ja lisääminen (tekopökkelöt).

Pölyttäjiä suosivat toimet uudistushakkuussa

- Säästä hakkuissa pystylahopuut, maalahopuut ja tuoreet tuulenkaadot. Jos lahopuuta on vähän, tee tekopökkelöitä.
- Valitse säästöpuuryhmiin ja yksittäisiksi säästöpuiksi lehtipuita kuten raita, pihlaja, haapa, jalopuut. Jätä säästöpuiden alla oleva pienempi puusto ja pensaskerros käsittelemättä.

Taulukko 1. Lahopuun keskimääräinen määrä kehitysluokittain puuntuotannon metsämaalla valtakunnan metsien 12. inventoinnin tulosten mukaan (Korhonen ym. 2021).

Alue	Uudistusalat	Taimikot	Kasvatusmet- sät	Uudistuskypsät	Yhteensä
Etelä-Suomi	4,9	3,5	3,0	9,6	3,9
Pohjois-Suomi	5,3	5,7	3,7	9,8	4,8
Koko maa	5,1	4,4	3,3	9,7	4,3

Pölyttäjiä suosivat toimet taimikonhoidossa

- Varmista, että taimikossa on eri lajin lehtipuita. Hyvä tavoite on, että käsittelyalan puu- ja pensaslajien määrä ei vähene hoito- tai hakkuutöiden seurauksena.
- Vältä turhaa raivausta kuten pensaikkojen poistoa. Myös pölyttäjät hyötyvät lintujen ja nisäkkäiden suojaksi jätettävistä tiheiköistä.
- Säästä kukkivia lehtipensaita (pajuja, paatsamaa, kuusamaa), joista ei ole haittaa taimikon kehitykselle.
- Jätä viljelemättä heikkotuottoiset paahteiset tai kallioiset laikut.

Pölyttäjiä suosivat toimet kasvatushakuissa

- Kasvatusmetsissä pölyttäjien kannalta tärkeintä on sekapuustoisuuden suosiminen ja riittävän lehtipuusekoituksen säilyttäminen. Myös lahoppuusto sekä puuston tiheysvaihtelut ja pienaukot ovat pölyttäjille hyödyllisiä.
- Ennakkoraivaus ja harvennukset lisäävät kenttäkerrokseen valoa ja sitä kautta parantavat pölyttäjille tärkeiden kasvien elinolosuhteita.

Pölyttäjiä suosivat toimet kasvatushakuissa

- Ennakkoraivauksen ja hakkuiden yhteydessä säästetään kukkivia lehtipuita (raitaa, pajuja, pihlajaa, tuomea) mahdollisuuksien mukaan.
- Hakuissa luodaan puustoon väljyyttä erityisesti pellonreunojen ja tienvarsien läheisyydessä, sillä valoisat ja lämpimät reunavyöhykkeet ovat pölyttäjiä mieluisia.
- Säästetään lahopuita. Esimerkiksi kuorensa menettäneet pystykuuset ovat tärkeitä pölyttäjien pesäpaikkoja.
- Lahopuuta voidaan lisätä tekopötkelöillä. Pötkelön sijainniksi kannattaa valita paisteisia metsänreunoja tai vastaavia maastonkohtia.
- Vesistöjen reunoille jätetään suojavyöhykkeet, joilla säilytetään pensaskerros ja puustoa. Rantavyöhykkeillä kasvaa monesti runsaasti pajuja ja muita lehtipensaita, jotka ovat tärkeitä pölyttäjien ravintolähteitä.

Pölyttäjien huomioiminen paahdeympäristöjen hoidossa

- Paahdeympäristöjen tärkeimpiä hoitotoimenpiteitä ovat puuston ja pensaiden raivaus sekä maanpinnan rikkominen.
- Hoitotoimet ovat tarpeen suunnitella tapauskohtaisesti kohteelle määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti.
- Havupuuston poistaminen lisää valon ja lämmön määrää sekä vähentää kertyvän karikkeen määrää. Kivennäismaata saadaan esille joko maanpintaa rikkomalla tai kulottamalla.
- Paljastettu kivennäismaa edistää kasvien siementen itämistä ja tarjoaa monille mesipistiäisille ja muille hyönteisille pesäpaikkoja.
- Paahdeympäristöjen lajistoa voi auttaa myös luonnonhoidollisilla kulotuksilla.

Pölyttäjien huomioiminen lehtometsien hoidossa

- Lehtometsissä kaikkein tarpeellisin toimenpide on lisätä lehdossa puuston väljyyttä vähentämällä etenkin kuusien määrää.
- Raivauksissa suositaan lehtipuustoa ja etenkin jaloja lehtipuita sekä säästetään kaikki lahoppuusto.

Pölyttäjiä suosiva käsittely pellon ja metsän reunavyöhykkeellä

- Puuston väljentäminen ja sen tuoma valoisuus hyödyttää pölyttäjiä etenkin paisteisilla, aurinkoisilla reunavyöhykkeillä, jotka rajautuvat metsäteihin tai peltoalueisiin. Lisääntyneen väljyyden ansiosta alueelle kehittyä lisää monipuolista mesikasvillisuutta ja pienilmasto muuttuu pölyttäjien lisääntymisen kannalta suotuisammaksi.
- Metsän ja pellon reunavyöhykkeille, sekä vanhoille puutavaravarastopaikoille ja käänköpaikoille uudistuu tyypillisesti raitaa ja muita pajuja. Pajukon säilyttäminen niin pitkään kuin mahdollista hyödyttää pölyttäjien ravinnonsaantia.

Pölyttäjiä suosiva käsittely metsäteiden varsilla

- Metsäteiden reunamilla esiintyy usein paljon monipuolista ja kukkivaa ruohovartista kasvillisuutta. Tämän sekä lämpimän pienilmaston ansiosta tienvarret ovatkin metsäalueilla pölyttäjille mieluisia pienympäristöjä.
- Tienvarsien pensoittuminen heikentää niiden laatua sekä pölyttäjien että metsänomistajan kannalta tien rakenteen takia. Tienvarret kannattaakin niittää säännöllisesti – mutta vasta syyskesällä, kun mesikasvien kukinta ja pölyttäjien lisääntyminen ovat ohi.

Kiitos!

Lauri.saaristo@tapio.fi

Twitter: @LauriSaaristo

TAPIO

